

Welzijn en opleidingen

De wetgeving over het welzijn op het werk verplicht werkgevers de nodige maatregelen te nemen om het welzijn van de werknemers te bevorderen tijdens de uitvoering van hun werk. Een van de maatregelen om risico's op de arbeidsplaats te vermijden, is opleiding die zich toespitst op het welzijn van de werknemers. Wat zijn de opleidingsverplichtingen voor ondernemingen uit de bouwsector?

Ieder zijn rol

De werkgever speelt een cruciale rol bij de keuze en de organisatie van de wettelijk verplichte opleidingen rond welzijn op het werk. Hij is echter niet de enige die zich hiermee inlaat. We bekijken van dichterbij wat ieders rol is.

De werkgever

Op basis van de risicoanalyses en het globaal preventieplan dat hij in zijn onderneming opgemaakt heeft, moet de werkgever bepalen welke opleidingen die zich toespitsen op welzijn nodig zullen zijn en moet hij een opleidingsprogramma opstellen voor de hiërarchische lijn en de werknemers. De wetgeving over het welzijn op het werk verplicht de werkgever om passende instructies te verschaffen aan de werknemers. Hij moet ook rekening houden met deze instructies bij het opstellen van zijn opleidingsprogramma.

Hij moet zorgen dat de opleidingen aan bepaalde eisen voldoen:

- ze moeten voldoende en aangepast zijn in verband met het welzijn van de werknemers,
- ze moeten speciaal gericht zijn op hun werkpost en hun functie,
- ze moeten aangepast zijn aan de ontwikkeling van de risico's en aan het ontstaan van nieuwe risico's,
- de kosten van deze opleidingen mogen niet ten laste zijn van de werknemers,
- ze moeten gegeven worden tijdens de werkuren,
- indien nodig moeten ze op gezette tijden herhaald worden.

Ze moeten gegeven worden:

- bij de indienstneming van een werknemer,
- bij een overplaatsing of verandering van functie van een werknemer,
- bij de invoering van een nieuw arbeidsmiddel of bij een verandering van een arbeidsmiddel,
- bij de invoering van een nieuwe technologie.

Wetgeving van toepassing:

- Wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk: art. 5 § 1 – k).
- KB van 27 maart 1998 betreffende het beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk: art. 9, 18, 21.

Over het algemeen laat de wetgeving de werkgever vrij kiezen door wie deze opleidingen gegeven worden en of ze in de onderneming zelf of door een externe instantie gegeven worden. Bepaalde opleidingen moeten echter verplicht gegeven worden door (erkende) externe instanties:

- preventieadviseurs niveau I en II,
- duikers,
- aan asbest blootgestelde werknemers,
- hulpverleners,
- uitzendkrachten van de bouwsector.

Wetgeving van toepassing:

- Koninklijk besluit van 27 maart 1998 betreffende de Interne Dienst voor Preventie en Bescherming op het werk: art. 22
- Koninklijk besluit van 23 december 2003 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's bij werkzaamheden in een hyperbare omgeving: art. 25
- Koninklijk besluit van 16 maart 2006 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest: art. 69
- Koninklijk besluit van 15 december 2010 betreffende de eerste hulp die verstrekt wordt aan werknemers die slachtoffer worden van een ongeval of die onwel worden : art. 2,2°, 7§2, 9-11
- CAO van 24 juni 2005 tot vaststelling van de voorwaarden en modaliteiten van de uitzendarbeid in het bouwbedrijf: art. 3

De interne en externe dienst voor preventie en bescherming (IDPB/EDPB)

De IPPB (of de EDPB als de bouwonderneming minder dan 50 werknemers in dienst heeft) heeft de opdracht om advies te verlenen over de vorming van de werknemers:

- bij de indienstneming van een werknemer,
- bij een overplaatsing of verandering van functie van een werknemer,
- bij de invoering van een nieuw arbeidsmiddel of bij een verandering van arbeidsmiddel,
- bij de invoering van een nieuwe technologie.

De IDPB (of de EDPB als de bouwonderneming minder dan 50 werknemers in dienst heeft) heeft ook de opdracht om voorstellen te doen voor de vorming van de werknemers.

De IDPB moet samenwerken met de EDPB door advies te verstrekken in verband met de maatregelen inzake vorming.

De preventieadviseur van de IDPB of de EDPB moet de nodige schriftelijke instructies voor de werking, de gebruikswijze, de inspectie en het onderhoud van de arbeidsmiddelen viseren of aanvullen.

Op grond van de resultaten van de periodieke gezondheidsbeoordeling en wanneer de gezondheidstoestand van de werknemer dit vereist, kan de preventieadviseur-arbeidsgeneesheid voorstellen doen in verband met opleidingen.

De preventieadviseur-arbeidsgeneesheid moet een voorafgaand advies geven over het opleidingsprogramma rond asbest en de uitvoering ervan.

Wetgeving van toepassing:

- Koninklijk besluit van 27 maart 1998 betreffende de Interne Dienst voor Preventie en Bescherming op het werk: art. 5-8°, 5-9°, 12-4°
- Koninklijk besluit van 12 augustus 1993 betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen: art. 7
- Koninklijk besluit van 28 mei 2003 betreffende het gezondheidstoezicht op de werknemers: art. 34
- Koninklijk Besluit van 16 maart 2006 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest: art. 38

De hiërarchische lijn

De leden van de hiërarchische lijn hebben de taak:

- te controleren of de verdeling van de taken zo gebeurd is dat de verschillende taken worden uitgevoerd door de werknemers die de daartoe vereiste bekwaamheid hebben en de daartoe vereiste opleiding en instructies hebben ontvangen,
- te waken over de naleving van de instructies die verstrekt moeten worden inzake het welzijn van de werknemers,
- zich ervan te vergewissen dat de werknemers de gekregen inlichtingen begrijpen en in praktijk brengen;

Wetgeving van toepassing:

- Koninklijk besluit van 27 maart 1998 betreffende het beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk: art. 13-5°, 13-6° et 13-7°

De werknemer

De werkgever moet voldoen aan een reeks eisen, overeenkomstig zijn opleiding en ontvangen instructies, zoals bijvoorbeeld op de juiste wijze gebruik maken van de arbeidsmiddelen en persoonlijke beschermingsmiddelen, de specifieke veiligheidsvoorzieningen van met name machines, toestellen, gereedschappen, installaties en gebouwen niet willekeurig uitschakelen, veranderen of verplaatsen, op de juiste wijze gebruik maken van dergelijke veiligheidsvoorzieningen, ...

Wetgeving van toepassing:

- Wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk : art. 6

Het comité voor preventie en bescherming op het werk (CPBW)

Allereerst herinneren we eraan dat alle taken van het CPBW in de bouwsector uitgevoerd worden door de vakbondsafvaardiging en/of de vertegenwoordiger hiervan.

Het CPBW heeft als taak de propagandamiddelen en de maatregelen in verband met opleiding op het vlak van preventie en bescherming op het werk uit te werken en in toepassing te brengen in de domeinen die hem eigen zijn.

Het CPBW moet een voorafgaand advies geven over het opleidingsprogramma rond asbest en de uitvoering ervan.

Wetgeving van toepassing:

- Koninklijk besluit van 3 mei 1999 betreffende de opdrachten en de werking van de Comités voor preventie en bescherming op het werk: art. 5
- Koninklijk besluit van 16 maart 2006 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest: art. 38

Welke opleidingen?

In de onderstaande tabel vindt u de thema's waarvoor een opleiding verplicht is (overeenkomstig de risicoanalyse) en de verwijzing naar de wetgeving (benaming van de wettekst en artikelnummer(s)). Een volledig overzicht met de benaming van de wettekst, artikelnummer(s) en het volledige artikel vindt u op onze site www.navb.be > Welzijnsinfo > In de praktijk > Mens.

Thema	Verwijzing naar de wetgeving
Psychosociale risico's	<ul style="list-style-type: none"> • Wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk: art. 32 quater • Koninklijk besluit van 10 april 2014 betreffende de preventie van psychosociale risico's op het werk, art. 53, 54, 60-62
Zones met ernstige en specifieke gevaren	KB van 27 maart 1998 betreffende het beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk: art. 20
Instructies bij ernstig en onmiddellijk gevaar	KB van 27 maart 1998 betreffende het beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk: art. 23
Veiligheidssignalering	Koninklijk besluit van 17 juni 1997 betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk: art. 3
Elektrische installaties	Koninklijk besluit van 4 december 2012 betreffende de minimale voorschriften inzake veiligheid van elektrische installaties op arbeidsplaatsen. Art. 18 en volgende
Opslag van ontvlambare vloeistoffen	Koninklijk besluit van 13 maart 1998 betreffende de opslag van zeer licht ontvlambare, licht ontvlambare, ontvlambare en brandbare vloeistoffen: art. 66
Explosieve atmosferen	Koninklijk besluit van 26 maart 2003 betreffende het welzijn van de werknemers die door explosieve atmosferen gevaar kunnen lopen: bijlage II 1.1, 1.2
Hefwerktuigen	Koninklijk besluit van 25 januari 2001 betreffende de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen: bijlage III B – Afdeling II – 7
Voertuigen en machines voor grondverzetwerkzaamheden en materiaalverlading	Koninklijk besluit van 25 januari 2001 betreffende de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen: bijlage III B – Afdeling II – 8b
Installaties, machines,	Koninklijk besluit van 25 januari 2001 betreffende de

uitrustingen	tijdelijke of mobiele bouwplaatsen: bijlage III B – Afdeling II – 9.a)-4°
Hyperbare omgeving	Koninklijk besluit van 23 december 2003 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's bij werkzaamheden in een hyperbare omgeving: art. 14
Duikers	Koninklijk besluit van 23 december 2003 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's bij werkzaamheden in een hyperbare omgeving: art. 25
Lawaai	Koninklijk besluit van 16 januari 2006 betreffende de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de werknemers tegen de risico's van lawaai op het werk: art. 15-4, 22
Trillingen	Koninklijk besluit van 7 juli 2005 betreffende de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de werknemers tegen de risico's van mechanische trillingen op het werk: art. 14-6°, 17
Chemische agentia	Koninklijk besluit van 11 maart 2002 betreffende de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de werknemers tegen de risico's van chemische agentia op het werk: art. 29-3°, 29-5°, 55
Kankerverwekkende en mutagene agentia	Koninklijk besluit van 2 december 1993 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan kankerverwekkende en mutagene agentia op het werk: art. 6-9°, 7-2°, 13
Asbest	<ul style="list-style-type: none"> • Wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk: art. 6 bis • Koninklijk besluit van 16 maart 2006 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest: art. 38, 51, 69, 70, 71
Biologische agentia	Koninklijk besluit van 4 augustus 1996 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's bij blootstelling aan biologische agentia op het werk: art. 29, 32
Arbeidsmiddelen	Koninklijk besluit van 12 augustus 1993 betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen: art. 6, 7
Beeldschermen	Koninklijk besluit van 27 augustus 1993 betreffende het werken met beeldschermapparatuur: art. 5
Mobiele arbeidsmiddelen	Koninklijk besluit van 4 mei 1999 betreffende het gebruik van mobiele arbeidsmiddelen: art. 14-1°
Werkzaamheden op hoogte	Koninklijk besluit van 31 augustus 2005 betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen voor tijdelijke werkzaamheden op hoogte: art. 11, 12, 13, 14, 18, 19, 22, 23
Gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)	Koninklijk besluit van 13 juni 2005 betreffende het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen: art. 22, 23, 24, 25

Manueel hanteren van lasten	Koninklijk besluit van 12 augustus 1993 betreffende het manueel hanteren van lasten: art. 10
Collectieve bescherming	koninklijk besluit van 30 augustus 2013 tot vaststelling van algemene bepalingen betreffende de keuze, de aankoop en het gebruik van collectieve beschermingsmiddelen. Art. 22
Alcohol en drugs	Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 100 van 1 april 2009 betreffende het voeren van een preventief alcohol- en drugsbeleid in de onderneming: art. 2, 9

Bepaalde categorieën van werknemers moeten een specifieke opleiding volgen :

Categorie van werknemers	Verwijzing naar de wetgeving
Preventieadviseur	<ul style="list-style-type: none"> • Wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk: art. 39 • Koninklijk Besluit van 27 maart 1998 betreffende de Interne Dienst voor Preventie en Bescherming op het werk: art. 21, 22, 23, 24 • Koninklijk besluit van 17 mei 2007 betreffende de vorming en de bijscholing van de preventieadviseurs van de interne en externe diensten voor preventie en bescherming op het werk: heel het KB.
Vertrouwenspersoon	Koninklijk besluit van 10 april 2014 betreffende de preventie van psychosociale risico's op het werk, art. 60
Hiërarchische lijn	<ul style="list-style-type: none"> • Koninklijk besluit van 10 april 2014 betreffende de preventie van psychosociale risico's op het werk, art. 54 • Koninklijk besluit van 13 juni 2005 betreffende het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen: art. 22
Jongeren	Koninklijk besluit van 3 mei 1999 betreffende de bescherming van de jongeren op het werk: art. 3§2e, 11§2-2°
Stagiairs	Koninklijk besluit van 21 september 2004 betreffende de bescherming van de stagiairs: art. 5
Uitzendkrachten	<ul style="list-style-type: none"> • Koninklijk besluit van 19 februari 1997 tot vaststelling van maatregelen betreffende de veiligheid en de gezondheid op het werk van uitzendkrachten: art. 5 • CAO van 24 juni 2005 tot vaststelling van de voorwaarden en modaliteiten van de uitzendarbeid in het bouwbedrijf: art. 3
Hulpverleners	<ul style="list-style-type: none"> • Koninklijk besluit van 15 december 2010 betreffende de eerste hulp die verstrekt wordt aan werknemers die slachtoffer worden van een ongeval of die onwel

		<p>worden : art. 2,2°, 7§2, 9-11</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koninklijk besluit van 25 januari 2001 betreffende de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen: bijlage III A – 13a • Koninklijk besluit van 31 augustus 2005 betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen voor tijdelijke werkzaamheden op hoogte: art. 22-9°
Werknemers ondernemingen buitenaf	van van	Wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk: art. 9§1
CPBW		<ul style="list-style-type: none"> • Koninklijk besluit van 10 april 2014 betreffende de preventie van psychosociale risico's op het werk, art. 53 • Koninklijk besluit van 3 mei 1999 betreffende de opdrachten en de werking van de Comit�es voor preventie en bescherming op het werk: art. 30 • Koninklijk besluit van 16 januari 2006 betreffende de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de werknemers tegen de risico's van lawaai op het werk: art. 22 • Koninklijk besluit van 7 juli 2005 betreffende de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de werknemers tegen de risico's van mechanische trillingen op het werk: art. 17 • Koninklijk besluit van 11 maart 2002 betreffende de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de werknemers tegen de risico's van chemische agentia op het werk: art. 29-3°, 29-5° • Koninklijk besluit van 2 december 1993 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan kankerverwekkende en mutagene agentia op het werk: art. 13 • Koninklijk besluit van 4 augustus 1996 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's bij blootstelling aan biologische agentia op het werk: art. 29